

TAULES INPUT-OUTPUT DE CATALUNYA 2001

EXTENSIONS DEL MARC CENTRAL DE LA COMPTABILITAT NACIONAL

Estudi de viabilitat

COMPTABILITAT SATÈL·LIT DE L'EDUCACIÓ A CATALUNYA

(Versió definitiva – desembre 2002)

Equip investigador

Pere Mir Artigues¹
Josep González Calvet²

¹ Universitat de Lleida

² Universitat de Barcelona

**Departament d'Economia
i Finances**

Departament d'Ensenyament

ELS COMPTES SATÈL·LITS DE L'EDUCACIÓ

Pere Mir Artigues (UdL) i Josep González Calvet (UB)

Barcelona, desembre 2002

Índex

1. Les activitats i la despesa educativa.....	3
2. Les unitats de producció	9
3. Les unitats de finançament	10
4. Els comptes i les taules dels CSE.....	12
5. Indicadors no monetaris de l'activitat educativa	12
6. Annexos	14
7. Bibliografia.....	21

La despesa educativa mesura l'esforç econòmic que realitza una determinada col·lectivitat en l'àmbit de la formació i l'ensenyament. Emprant l'accepció més idònia pels objectius del present treball, per educació pot entendre's la transferència de coneixements organitzada i continuada en el temps. Això és, un esforç de comunicació, més o menys institucionalitzat, adreçat a l'aprenentatge.

La gran diversitat de situacions existents en el camp de l'educació, explica el procediment que s'ha seguit per al disseny dels comptes satèl·lits. D'entrada, s'inventarien les activitats educatives per, a continuació, identificar les diverses unitats de producció. Les operacions relatives a la prestació de serveis educatius i les que duen a terme les unitats de producció, es classifiquen en corrents i de capital. Finalment, es discuteixen quines són les unitats de finançament.

1. Les activitats i la despesa educativa

Probablement, la classificació més previsible de les activitats d'ensenyament, apareix a la Taula 1 (situada a la pàgina següent). Si bé no resulta directament utilitzable des d'una òptica comptable, té la virtut, d'una banda, de sistematitzar-les d'una manera completa i, de l'altra, resulta molt propera a la visió comuna que hom té de l'univers d'instàncies educatives.¹

En efecte, com s'observa, la taula s'ha format creuant una primera aproximació a les formes de l'activitat educativa amb la titularitat dels centres on aquesta es duu a terme. Així, entre les activitats qualificades d'ordinàries figuren les pròpies dels centres educatius més comuns i, entre les altres queden integrades la formació continuada, educació a distància, cursos particulars, etc. Aquestes darreres poden abastar un ventall tan ampli d'activitats que, inevitablement, apareixen discrepàncies respecte què mereix ser inclòs dins la funció educativa o, per contra, exclòs. Per exemple, a Crosnier & Péano (1990: 8) les classes de les escoles de pilotatge, sobre activitats de lleure i esportives, etc. són considerades fora del sistema educatiu, tot i les contraprestacions econòmiques que suposen.

Entrant ja en una ordenació sistemàtica apropiada per a usos comptables, les diverses activitats dutes a terme dins l'àmbit de l'educació, poden classificar-se en dos tipus:

- 1) Activitats característiques d'educació,
- 2) Activitats connexes.

Les primeres, com indica el seu nom, són les accions típiques que cal emprendre per a la instrucció dels individus: mitjans humans i materials que requereix la prestació de serveis educatius de qualsevol tipus. Les segones, faciliten l'assistència a les institucions educatives per part dels receptors de l'ensenyament. Per això, les activitats connexes també es coneixen amb el nom de despeses de freqüentació o d'assistència.

Aquesta classificació com es constata al llarg del present apartat, resulta immediatament vàlida per a finalitats comptables, tot i que els seus nombrosos epígrafs

---

¹ Aquesta classificació és una simple introducció al complex univers de les activitats educatives, d'acord amb les necessitats d'inventari del present document. Sota cap concepte pretén esmenar o substituir les tipologies legals, administratives o funcionals vigents. Tampoc prejutja res respecte a la classificació comptable que serà desenvolupada en aquestes pàgines. La Taula 1 es una simple relació descriptiva que no pretén pas ser exhaustiva.

han de ser agrupats en uns pocs ítems, degut a les limitacions de la base estadística disponible.

TAULA 1			
Exemples d'activitats d'ensenyament		Titularitat	
		Pública	Privada
Formes d'activitats educatives	Ordinàries	<ul style="list-style-type: none"> • Centres públics de preescolar, primària i secundària • Universitats públiques • Centres especials 	<ul style="list-style-type: none"> • Centres concertats • Centres no concertats • Centres especials privats • Universitats privades • Centres privats d'estudis superiors
	Altres	<ul style="list-style-type: none"> • Cursos de formació per a empleats públics • Cursos a distància • Conservatori de música • Escoles de teatre • Escoles d'arts i oficis • Cursos en centres penitenciaris • Cursos en museus i centres de restauració • Cursos d'activitats lúdiques i esportives en centres 3^a. Edat • Cursos en centres de R+D • Cursos en centres policials i militars • Escoles de Judicatura • Cursos en acadèmies d'adults • Centres de capacitació agrària 	<ul style="list-style-type: none"> • Formació a les empreses • Acadèmies d'idiomes • Cursos particulars • Autoescoles • Escoles de pilotatge • Escoles náutiques • Acadèmies d'activitats lúdiques, artístiques i esportives • Centres de formació ocupacional • Cursos en cambres de comerç, gremis, fundacions i associacions de tota mena • Escoles de Belles Arts privades • Cursos en centres de disseny

La llista exposada a continuació és una relació àmplia de les activitats característiques d'ensenyament:

- Les classes ordinàries (teòriques i pràctiques) dels diversos cicles i nivells escolars, en tota mena de centres
- Les classes ordinàries dels centres per a col·lectius que requereixen un tractament especials (ceguesa, minusvalia psíquica, etc.)
- Les classes ordinàries, seminaris, etc. dels tres cicles universitaris
- Les classes en centres d'ensenyament artístic i assimilables: teatre, dansa, pintura, escultura, audiovisual, disseny, interiorisme, etc.
- La formació a distància, també anomenada no presencial, per qualsevol sistema tècnic
- La formació ocupacional

- Les acadèmies de reforç i les classes particulars amb contraprestació monetària
- Les activitats d'orientació escolar
- La mobilització de la documentació pedagògica
- La recerca sobre l'educació
- L'administració general en tota mena de centres i accions educatives, incloent la medicina del treball dels empleats
- Els internats i les residències
- La medicina escolar i les assegurances
- La formació continuada en les empreses
- La iniciatives educatives en centres culturals (museus, etc.)
- La formació de mestres i professors

Entre les activitats connexes, que donen lloc a les despeses d'assistència, cal destacar:

- El transport escolar
- Els menjadors escolars i universitaris
- La compra de llibres i material escolar
- L'adquisició d'uniformes i roba esportiva per motius escolars
- Materials per a les activitats lúdiques i culturals complementàries

Així, doncs, seguint de prop la classificació anterior, els Comptes Satèl·lits de l'Educació (CSE) diferencien entre:

- 1) Activitats característiques d'educació,
- 2) Béns i serveis connexos.

Entre les primeres hi ha els diversos nivells de l'ensenyament escolar (des del nivell primari a les carreres universitàries) i altres (cursos no presencials, acadèmies d'idiomes, classes particulars, etc.), així com les activitats complementàries o annexes (administració dels centres, medicina escolar, etc.). Entre els segons, destaquen els menjadors, el transport escolar, els llibres i material escolar, la roba i complements per a l'esport, i altres despeses procedents de l'assistència en les activitats ordinàries dels centres educatius.

D'una banda, els Béns i serveis connexos no acostumen a ser produïts/prestats pels centres d'ensenyament (o unitats de producció). De l'altra, solen ser només una part de l'activitat total duta a terme per les unitats que els ofereixen.² En els CSE hom descriu el finançament de la despesa que permet la compra d'aquests béns i serveis, però s'exclou l'anàlisi de les unitats que els presten (cases editorials, companyies de transport per carretera, empreses de la confecció, empreses de catering, etc.). Cal indicar que en el capítol de llibres i equipament escolar, s'hi ha de considerar tant les compres fetes a requeriment dels centres educatius, com les fetes independentment. En el cas de

---

² En aquest punt, no s'ha de confondre qui realment ven/presta els béns o serveis connexos (un establiment comercial, una empresa sotscontractista, etc.) amb qui gestiona els possibles moviments econòmics que se'n deriven (sovint els serveis administratius del propi centre educatiu). Així, una cosa és que, en moltes ocasions, la informació comptable sobre les activitats connexes s'hagi d'obtenir a l'escola, i una altra que aquesta darrera posseeixi una flota d'autocars o un taller de confecció de roba esportiva. Per tant, llevat de comptades excepcions, com l'escola privada que té personal de cuina contractat i disposa d'instal·lacions apropiades, és incorrecte suposar que els serveis connexos són *produïts* pels propis centres d'ensenyament.

la roba esportiva i articles per a les activitats lúdiques i culturals, només les despeses resultat de les recomanacions dels centres d'ensenyament hi seran incloses.

D'acord amb la CCAE-93, les Activitats característiques d'educació comprenen els epígrafs mostrats en el taula següent.

80	Educació
80.1	Ensenyament primari
80.10	Ensenyament primari
80.101	Ensenyament infantil
80.102	Ensenyament primari
80.2	Ensenyament secundari
80.21	Ensenyament secundari de formació general
80.210	Ensenyament secundari de formació general
80.22	Ensenyament secundari de formació tècnica i professional
80.221	Ensenyament secundari de formació tècnica i professional
80.222	Altres tipus d'ensenyament secundari de formació tècnica i professional (*)
80.3	Ensenyament superior
80.30	Ensenyament superior
80.301	Ensenyament superior no universitari
80.302	Ensenyament superior universitari
80.303	Ensenyament superior d'especialització i postgrau
80.4	Formació permanent i altres activitats d'ensenyament
80.41	Ensenyament de les escoles de conducció i pilotatge
80.411	Escoles de conducció de vehicles automòbils
80.412	Escoles de pilotatge
80.42	Ensenyament per a adults i altres tipus d'ensenyament
80.421p	Formació d'adults
80.421p	Formació professional ocupacional
80.422	Acadèmies
80423	Altres ensenyaments (**)

(*) Inclou els centres elementals i professionals de música i dansa, les escoles oficials d'idiomes, els centres d'ensenyament d'arts plàstiques i disseny, els centres d'ensenyament militar, i tots aquells ensenyaments secundaris tecnicoprofessionals

(**) Inclou l'ensenyament per correspondència, professors independents, etc.

D'entrada, la informació quantitativa sobre les Activitats característiques d'educació, amb inclusió de les xifres econòmiques corresponents a les activitats complementàries, i sobre els Béns i serveis connexos, figura en les bases de dades del Departament d'Ensenyament i del DURSI. En efecte, aquest classifica la despesa pública en educació (que inclou els ensenyaments concertats de centres privats) en:

- 1) Activitats d'ensenyament
  - Ensenyament infantil i primari
  - Ensenyament secundari de règim general
  - Ensenyament secundari de règim especial

Ensenyament universitari
 Educació especial
 Educació d'adults
 Educació compensatòria
 Formació ocupacional
 Ensenyament extraescolar
 Altres activitats

2) Activitats annexes

Administració general educativa
 Formació continuada del professorat
 Serveis complementaris (menjador, transport escolar, residència i assegurança escolar)
 Investigació educativa
 Esport
 Altres activitats annexes

Una altra font d'informació és l'Enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat, que cobreix els nivells d'ensenyament CCAE-93: 80.1, 80.2 i 80.3.

La despesa en educació es divideix en corrent i en capital. L'estructura estàndard del compte de les operacions corrents, és la següent:

Recursos	Usos
<ul style="list-style-type: none"> • Despesa corrent de la Generalitat • Despesa corrent Administracions locals • Despesa corrent Altres administracions • Despesa corrent Empreses • Despesa corrent Famílies 	<ul style="list-style-type: none"> • Costos de personal • Altres costos de funcionament • Estalvi

Per la seva part, l'estructura del compte de les operacions en capital, és la següent:

Recursos	Usos
<ul style="list-style-type: none"> • Despesa en capital dels finançadors • Estalvi 	<ul style="list-style-type: none"> • Inversions • Capacitat o necessitat de finançament

Val a dir que els epígrafs considerats a la banda dels recursos en ambdós comptes, variaran segons l'àmbit educatiu considerat.

La despesa corrent inclou els següents quatre capítols:

- Els recursos esmerçats en ensenyament i orientació,
- Recursos per a la freqüentació o assistència escolar,
  - Llibres i material escolar
  - Menjadors i internats
  - Transport escolar
  - Medicina escolar
  - Altres
- Despesa en favor del sistema educatiu
  - Recerca sobre l'educació

- Formació mestres i professors
- Despesa en administració general dels centres d'ensenyament

Val a dir que el grau de detall del compte de les operacions corrents, i per extensió del de capital, dependrà del corresponent a la informació disponible. Així, per exemple, hom podria indicar les despeses corrents segons els quatre capítols tot just esmentats, per a les diverses unitats institucionals indicades (cas que sigui d'aplicació). Fins i tot, es podria detallar més encara la informació: dins les despeses corrents de les famílies es diferenciarien les matrícules, per compra de material escolar, de menjador, per motius de transport, etc.

En general, totes les transferències per motius d'educació (entre administracions públiques, entre aquestes i el sector privat, i dintre d'aquest darrer) han de ser tractades amb atenció, a fi i efecte d'evitar la doble comptabilització. En aquest punt, cal advertir que hom suposa que les beques són una transferència atorgada per a garantir l'assistència escolar (transport, internats, menjador, etc.), de manera que no figuren entre les despeses (ja han estat tingudes en compte en computar els béns i serveis educatius).

La despesa en capital s'associa a les inversions dels productors *d'Activitats característiques d'educació*. El finançament d'aquestes inversions tant prové d'ajuts per aquest concepte com d'operacions financeres que impliquen una reducció dels seus passius financers, així com per l'endeutament dels productors (canvis en la seva situació patrimonial).

Aquestes operacions corrents i de capital poden ser comptabilitzades segons els diversos nivells i àmbits de l'educació. Les limitacions estadístiques i la rellevància de la informació comptable mostrada, aconsella calcular els comptes esmentats per a les catorze següents formes d'activitat educativa:

- Ensenyament infantil
- Ensenyament primari
- Ensenyament secundari general
- Formació professional
- Altres tipus d'ensenyament secundari de formació professional
- Ensenyament superior no universitari
- Ensenyament superior universitari
- Especialització: Tercer cicle i postgrau
- Escoles de conducció
- Escoles de pilotatge
- Formació d'adults
- Formació professional ocupacional
- Ensenyaments d'acadèmies
- Altres tipus d'ensenyaments

Tal com abans s'ha indicat, el detall en la banda dels recursos dels comptes de les operacions corrents i de capital, s'ajustarà a la naturalesa de l'activitat educativa considerada.

Un aspecte particular és la tipificació de les activitats educatives segons la seva naturalesa geogràfica. En primer lloc, hi ha la despesa que fan els finançadors catalans a

Catalunya. Sumada la despesa a Catalunya dels finançadors de la resta del món, s'obtidria la *Despesa educativa interior*. Si a la despesa interna, s'hi suma la despesa a l'exterior (a la resta d'Espanya, a la resta del món) dels finançadors catalans, s'obtidria la *Despesa nacional*. Els fluxes des/cap a l'exterior es divideixen en de despesa corrent i de capital. A més, la determinació d'aquesta despesa s'haurà de realitzar amb criteris de preus bàsics, pel que fa a l'ensenyament públic i concertat, i criteris de preu de mercat per a la resta d'activitats educatives privades. En qualsevol cas, no està clar que sigui possible aïllar estadísticament aquests fluxes per motius d'ensenyament.

2. Les unitats de producció

L'activitat productiva en educació inclou totes les unitats de producció que realitzen, encara que no pas necessàriament en exclusiva, activitats característiques. Entre aquestes unitats de producció hi ha els centres amb comptabilitat completa (cas de les escoles privades i tota mena d'acadèmies) i les fraccions d'unitats superiors (com les escoles, instituts i facultats de titularitat pública i els centres interns de formació de les empreses).

Del sector de producció de serveis educatius, s'exclouen les unitats que ofereixen Béns i serveis connexos (excepte si el titular és el propi centre educatiu).

Des del punt de vista de les unitats que aporten serveis d'educació (unitats de producció, des d'una òptica comptable), resulta convenient distingir entre:

- 1) Els centres d'ensenyament reglat, siguin públics (sense autonomia de gestió, com és el cas dels centres d'ensenyament infantil i primari, o dotats d'un mínim d'aquesta, cas dels instituts d'ensenyament secundari) o privats,
- 2) Els centres de formació corresponents a tota mena de societats sense ànim de lucre i fundacions, així com acadèmies sense recolzament financer públic,
- 3) El singular col·lectiu format per altres centres de formació que inclou escoles d'àmbits restringits de l'Administració pública (i, més rarament, de naturalesa privada) com museus, ministeris, cossos de seguretat, etc. Un col·lectiu en el que cal, també, incloure els centres de formació interna de les empreses, i
- 4) Les associacions de mares i pares d'alumnes en el cas que enduguin activitats educatives de naturalesa extraescolar.

Una possible classificació de tots aquests productors, a fi i efecte d'establir els diversos CSE, és la següent:

1) Establiments públics:

- Centres escolars de nivell infantil i primari
- Centres escolars de nivell secundari
- Centres de nivell universitari
- Centres d'educació especial específica
- Altres centres de formació (que inclou les activitats educatives de les associacions de mares i pares d'alumnes)

2) Centres privats:

- Centres privats amb ensenyaments concertats i no concertats, de nivells infantil, primari i secundari
- Centres de nivell universitari
- Centres d'educació especial específica
- Altres centres de formació (que inclou les activitats educatives de les associacions de mares i pares d'alumnes)

3) Centres de formació interna:

- Vinculats a l'administració pública (civil i militar)
- Vinculats a empreses

En total hom proposa comptabilitzar les activitats educatives de dotze tipus d'instàncies proveïdores de serveis educatius.

Les operacions de les unitats de producció són, com ja s'indicà l'apartat anterior, de dos tipus: corrents i de capital. Caldria, doncs, obrir comptes de despeses corrents i de capital per a tots i cadascun dels tipus d'unitats de producció considerades. Obtinguda aquesta informació, hom podria fer les agregacions que consideri oportunes.

3. Les unitats de finançament

En el primer apartat, s'ha tractat del finançament de les activitats educatives fent només una referència general als agents que intervenen en aquest finançament. Ara, poden concretar-se les instàncies que financen l'ensenyament i la formació, classificant-les en els següents cinc tipus:

- 1) Els diversos nivells de l'Administració pública (l'Estat, les regions, les corporacions locals). En aquest punt, cal incloure altres instàncies de l'Administració pública com centres sanitaris, les forces de seguretat, etc.
- 2) Les empreses (privades o públiques) de qualsevol sector econòmic,
- 3) Les famílies pel que fa a les despeses (matrícules i taxes de matrícula, despeses connexes i activitats extraescolars) que suporten directament,
- 4) Les societats, fundacions, etc. privades, i
- 5) La resta del món.

Cal puntualitzar que la darrera font de finançament, té molt poca importància en termes de volum econòmic.

Entrant en les necessitats de la construcció dels CSE, les unitats de finançament que cal diferenciar són de tres menes:

- 1) La Generalitat (a través del Departament d'ensenyament i el DURSI) i les administracions locals, així com determinades instàncies de l'administració de l'estat (ministeris, forces de seguretat, etc.),
- 2) Les famílies,
- 3) Les empreses.

Cal indicar que, en el CSE, una mateixa instància pot ser, alhora, unitat de producció i unitat de finançament. És el cas de la Generalitat i de les empreses.

Les operacions de finançament que duen a terme els tres grans tipus d'unitats finançadores són:

1) Administracions públiques (de qualsevol nivell i tipus):

- Les pròpies despeses d'ensenyament,
- Les transferències i subvencions realitzades a centres d'ensenyament i altres productors de l'àmbit educatiu,
- Les beques pagades a les famílies.

2) Empreses:³

- Contrapartides de despeses que efectuen degut a la seva condició de productors d'activitats educatives característiques,
- Transferències realitzades a centres d'ensenyament i a altres productors de l'àmbit educatiu,
- Despeses que les empreses dediquen a la formació continuada dels seus assalariats.

3) Famílies:

- Matrícules i quotes per raons de cursos rebuts,
- Despeses en béns i serveis connexos relacionats amb l'activitat educativa (com transport escolar, llibres, uniformes, material d'escriptori, menjadors, etc.)

Una complicació conceptual dels CSE són les transferències entre finançadors. Això implica diferenciar entre finançadors inicials (fonamentalment, les administracions públiques) i finançadors finals, per així evitar la doble comptabilització. En conseqüència, els recursos del comptes satèl·lits, siguin corrents o de capital, han d'expressar-se en termes nets de transferències pel receptor d'aquestes.

En el cas de l'ensenyament públic, les Administracions Públiques es consideren les finançadores últimes. L'excepció són les despeses de les famílies quan suporten part de les matrícules universitàries en centres públics.

Com ja s'apuntà, les transferències monetàries genèriques, que són una forma de renda pels beneficiaris, no es registren com a despesa en educació, cas de les beques ordinàries d'estudis. En aquest cas, l'Administració pública que atorga la beca és el finançador inicial i la família de l'estudiant el finançador final. En aquesta operació es suposa que la destinació final de l'ajut és la compra de béns i serveis del domini de l'educació (el que, ben mirat, però, no té perquè ser així).

---

³ Cal advertir que, en aquest capítol, s'haurà d'evitar la doble comptabilització: deduir de les despeses educatives de les empreses, les transferències rebudes des de l'administració pública (per exemple, l'INEM, etc.) o bé d'altres empreses.

4. Els comptes i les taules dels CSE

Per motius d'espai, el contingut d'aquest capítol està completament exposat en els diversos annexos del document. Així, per començar, l'Annex 1 conté l'estructura dels comptes relatius a les d'operacions corrents i de capital que conformen els CSE.

Combinant els diversos tipus d'activitats educatives i les dotze unitats de producció considerades, apareix un nombre total de 43 comptes oberts. La seva descripció succincta i la font on trobar la informació comptable està exposada a la taula de l'Annex 2. Per interpretar aquesta taula cal tenir ben present les notes indicades al final d'aquesta. La xifra total de components dels comptes satèl·lits cal multiplicar-la per dos, ja que s'ha de descompondre en un component per a les operacions corrents i un altre per a les de capital (vegi's Annex 1).

Aquesta mateixa informació s'exposa en el quadre de l'Annex 3. La llegenda per interpretar-lo, és la següent:

- 1) Els tramats en negre indiquen compte no apropiat o inexistent.
- 2) Les caselles en gris són comptes satèl·lits del sector educació que cal desenvolupar.
- 3) Els quadres en blanc són els comptes satèl·lits del sector educació amb informació ja disponible.

A l'Annex 4 hi ha una taula amb els comptes a detallar en el cas que hom desitgi separar l'ensenyament privat en concertat i no concertat. Cal advertir que hi ha centres amb, simultàniament, nivells concertats i d'altres de no concertats, cosa que dificulta obtenir una informació comptable diferenciada.

A l'Annex 5 hi ha un resum de les fonts on trobar informació sobre les principals variables comptables necessàries per a la construcció dels CSE.

En el moment de dissenyar els comptes satèl·lits no han estat considerades les operacions amb la resta del món. Això no obstant, hom proposa s'avaluï considerar-les en els casos dels centres d'ensenyament infantil, primari i secundari que apliquen plans d'estudis estrangers (si estan sota la titularitat d'un estat o d'un organisme també estranger), així com en el cas de les universitats privades. Això és, comptes números 23, 24, 25, 30 i 31. De ser considerats aquests comptes (en cada cas, un de despesa corrent i un de capital), la xifra total de components dels CSE s'eleva a 96.

5. Indicadors no monetaris de l'activitat educativa

Conjuntament amb els CSE, existeix la possibilitat de definir alguns indicadors que reflecteixen aspectes qualitius de la prestació dels serveis educatius.

D'entrada, cal indicar que hi ha quatre grans variables associades al sector educació:

- 1) El nombre d'estudiants,
- 2) Els efectius humans docents,
- 3) El nombre de centres, i
- 4) Els recursos financers disponibles.

Aquestes quatre variables poden definir-se temporalment i espacial, així com pels diversos nivells educatius. El resultat final és, doncs, una àmplia varietat de ratios entre elles. A més a més, hom pot relacionar les variables esmentades amb magnituds totals com la població, els ocupats o el PIB, respectivament.

Un altre tipus d'indicador no monetari de l'activitat educativa, fa referència al nombre d'hores que, durant un determinat període de temps pres com a unitat, hom destina a classes teòriques, a pràctiques de laboratori, a activitats extraescolars, etc. Hom podria fer comparacions entre nivells i centres educatius.

En un nivell de major elaboració, hom pot definir ratios amb informació més desagregada. Es tracta, en bona part, de determinar els diferents capítols de la despesa corrent per persona (estudiant o docent) a fi i efecte d'aproximar-se a les condicions concretes de com es desenvolupa l'activitat educativa.

Finalment, el major grau de sofisticació arriba quan hom pretén emprar la informació sobre el sector educatiu per a atorgar contingut a la variable Capital humà. En aquest punt, poden construir-se dues menes d'indicadors:

- 1) Evolució al llarg del temps dels fluxes de sortida del sistema educatiu (volums anuals de graduats dels diversos nivells educatius i per naturalesa de la disciplina universitària –enginyeria, ciències socials, etc.), i
- 2) Mida de l'estoc de titulats dins de la població (informació obtinguda des d'EPA, els censos i padrons municipals, l'Enquesta de pressupostos familiars, etc.).

Sense negar rellevància a la informació aportada pels dos tipus d'indicadors suara esmentats, cal advertir que hi ha determinades habilitats de tipus general que incideixen de ple en la qualitat del capital humà d'un país: el domini de llengües estrangeres (de preferència, d'estats membres de la UE) i de les tecnologies informàtiques. Qualsevol comparació amb la situació d'altres països, no hauria de passar per alt aquests punts.

6. Annexos

ANNEX 1. ESTRUCTURA DELS COMPTES SATÈL·LITS DE L'EDUCACIÓ

L'estructura estàndard dels comptes satèl·lits de l'educació, és la següent:

Compte de les operacions corrents	
Recursos	Usos
<ul style="list-style-type: none"> • Despesa corrent de la Generalitat • Despesa corrent Administracions locals • Despesa corrent Altres administracions • Despesa corrent Empreses • Despesa corrent Famílies	<ul style="list-style-type: none"> • Costos de personal • Altres costos de funcionament • Estalvi

Compte de les operacions en capital	
Recursos	Usos
<ul style="list-style-type: none"> • Despesa en capital dels finançadors • Estalvi	<ul style="list-style-type: none"> • Inversions • Capacitat o necessitat de finançament

ANNEX 2. RELACIÓ DE COMPTES SATÈL·LITS DE L'EDUCACIÓ

RELACIÓ DE COMPTES SATÈL·LITS DE L'EDUCACIÓ		
COMPTE	NATURALES	FONTS
1 (*)	Activitats ordinàries dels centres públics d'educació infantil i primària	Bases de dades del Departament d'Ensenyament (Liquidacions pressupostàries) i Ajuntaments
2		
3 (*)	Activitats de tipus extraescolar d'associacions de mares i pares d'alumnes de centres públics d'educació infantil i primària	Estudi de camp
4	Activitats ordinàries dels centres públics d'educació secundària general i professional	Bases de dades del Departament d'Ensenyament (Liquidacions pressupostàries)
5		
6	Centres d'ensenyaments especials (música, arts plàstiques, etc.) de nivell mitjà.	
7	Plans d'iniciació professional (programes de garantia social) en centres públics de nivell secundari.	
8 (*)	Activitats de tipus extraescolar d'associacions de mares i pares d'alumnes de centres públics d'ensenyament secundari	Estudi de camp
9 (§)	Centres públics d'ensenyaments especials (música, arts plàstiques, art dramàtic, etc.) de nivell superior.	Bases de dades del Departament d'Ensenyament (Liquidacions pressupostàries)
10	Activitats ordinàries de les universitats públiques	Bases de dades del DURSI
11		
12 (*)	Cursos universitaris per a la Tercera edat.	Bases de dades del DURSI i de les Universitats públiques
13 (*)	Cursos d'extensió universitària, escoles d'idiomes, de formació de professorat, etc.	
14	Activitats educatives en dels centres de formació especial específica	Bases de dades del Departament d'Ensenyament (Liquidacions pressupostàries)
15		
16		
17	Formació professional d'educació especial específica	
18 (*)	Activitats de tipus extraescolar d'associacions de mares i pares d'alumnes de centres públics d'ensenyament especial específic	Estudi de camp
19 (*)	Formació d'adults	Bases de dades del Departament de Benestar Social, Ajuntaments, etc.
20	Cursos de formació professional ocupacional en Escoles-taller, cases d'oficis, etc. de titularitat pública	Bases de dades del Departament de Treball, Ajuntaments, etc.
21 (*)	Altres cursos en centres públics	Bases de dades d'Ajuntaments, Consells comarcals, etc.

RELACIÓ DE COMPTES SATÈL·LITS DE L'EDUCACIÓ (Continuació)		
COMPTE	NATURALES	FONTS
22 (#) (*)	Centres públics d'ensenyaments especials (música, dansa, etc.) de nivell primari	Bases de dades de les Administracions públiques
23 (†)	Activitats ordinàries dels centres privats amb nivells concertats o no d'educació infantil, primària i secundària	Bases de dades del Departament d'Ensenyament (Liquidacions pressupostàries) i Enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat
24 (†)		
25 (†)		
26		
27	Centre nivell mitjà d'ensenyaments especials (música, art dramàtic, etc.) de titularitat privada	
28 (*)	Activitats extraescolars d'associacions de mares i pares d'alumnes de centres privats	Estudi de camp
29 (§)	Centres privats d'ensenyaments especials (música, arts plàstiques, art dramàtic, etc.) de nivell superior	Enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat i estudi de camp
30 (†)	Activitats ordinàries de les universitats privades	Bases de dades de les Universitats privades i Enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat
31 (†)		
32	Activitats pròpies dels centres de formació especial específica de titularitat privada	Enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat i estudi de camp
33		
34		
35 (*)	Activitats de tipus extraescolar d'associacions de mares i pares d'alumnes de centres privats de formació especial específica	Estudi de camp
36 (¥)	Centres privats d'ensenyaments especials (música, arts plàstiques, art dramàtic, etc.) de nivell primari	Enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat
37 (*)	Cursos de les autoescoles	Estudi de camp
38 (*)	Cursos de pilotatge aeri, naval, ferroviari, etc.	
39 (*)	Formació professional ocupacional (ensenyaments presencials i a distància)	Departament de Treball i estudi de camp
40 (*)	Cursets diversos no ordinaris i acadèmies de preparació per a oposicions	Estudi de camp
41 (¥) (*)	Classes particulars	
42	Cursos per a empleats i funcionaris (personal civil i de cossos i forces de seguretat)	Bases de dades de les Administracions públiques
43 (*)	Cursos per a treballadors i directius	Estudi de camp

NOTES (vegi's pàgina següent)

NOTES:

(*) Comptes que poden requerir un especial esforç per a la captació d'informació quantitativa.

(§) Es tracta dels estudis de formació tècnica i professional de nivell superior, encara que no siguin impartits per centres universitaris pròpiament dits.

(#) Atès que la nomenclatura de la CCAE-93 només contempla els altres tipus d'ensenyament de formació tècnica i professional de nivell secundari (80222) i superior no universitari (80301), els estudis d'aquesta mena de nivell elemental o bàsic han estat considerats dins la categoria d'altres (80423). Incloure'ls dins el compte número 2 suposaria perdre la informació específica relativa a aquestes activitats educatives.

(†) Compte amb possibles comptes de flux de despesa corrent i de capital des de/cap a l'exterior.

(¥) Els ensenyaments especials (música, dansa, etc.) privats de nivell primari han estat segregats de la categoria d'altres (80423) ja que s'ha preferit dedicar aquesta darrera a les classes particulars.

ANNEX 4: TAULA ESPECÍFICA AMB ELS COMPTES DEL SECTOR PRIVAT CONCERTAT I NO CONCERTAT

Activitats educatives	Naturalesa	Fonts
Ensenyament infantil (80101)	Concertat	Bases de dades del Departament d'Ensenyament (Liquidacions pressupostàries) i Enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat
	No concertat	
Ensenyament primari (80102)	Concertat	
	No concertat	
Ensenyament secundari de formació general (80210)	Concertat	
	No concertat	
Ensenyament secundari de formació professional específica (80221)	Concertat	
	No concertat	
Ensenyament superior no universitari (80301)	Concertat	
	No concertat	

ANNEX 5: TAULA RESUM AMB LES VARIABLES I PRINCIPALS FONTS ESTADÍSTIQUES

Variables i fonts estadístiques			Producció (ingressos)	Consum intermedis	Consums intermedis (origen geogràfic)	Inversió	Inversió (origen geogràfic)	Subvencions	Costos De personal	Ocupació i hores	
Unitats de producció	Centres públics	Centres escolars nivell infantil i primari	Bases de dades del Departament d'Ensenyament (Liquidacions pressupostàries), del DURSI i de les Universitats públiques								
		Centres escolars nivell secundari									
		Universitats									
		Centres educació especial específica									
		Altres centres formació									
	Centres privats	Nivells infantil, primari, secundari i superior	Enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat i estudi de camp								
		Universitats	Bases de dades de les universitats privades i Enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat								
		Centres educació especial específica	Enquesta de finançament i despesa de l'ensenyament privat i estudi de camp								
		Altres centres formació									
	Centres formaci ó interna	De l'adm. pública	Bases de dades de departaments diversos i altres nivells de l'administració pública								
D'empresa		Estudi de camp									

7. Bibliografia

CASTELLANO, R. i altres (1998): *Il Conto Satellite del settore Istruzione*, (Quaderni di discussione, 15), Napoli, Istituto di Statistica e Matematica, Istituto Universitario Navale di Napoli.

CROSNIER, D. & PÉANO, S. (1990): *Le compte de l'Éducation*, (INSEE Methodes, 5), Paris, Institut National de la Statistique et des Études Économiques, Ministère de l'Éducation Nationale.

URIEL, E. i altres (1997): *Las cuentas de la educación en España y sus comunidades autónomas: 1980-92*, (Colección Economía Española, 4), Madrid, Fundación Argenteria-Visor.

*****